

Gebiedsbeschrijving

Voor de nieuwe begraafplaats kocht het college van B&W van Apeldoorn in 1895 een perceel heideopslag gelegen aan de Soerense Grintweg. Het ontwerp van de ingangspartij waaronder de dienstwoning met trapgevels, de aula en het monumentale hek in neorenaissancestijl is van de Apeldoornse architect Wijn.

Met het plantmateriaal heeft men een samenhangend geheel van plantsoenen, heesters, bomen, boomgroepen, lanen en paden gecreëerd. De schrale zandgrond wordt niet bemest en de laatste vijftien jaar wordt er op veel plekken op het terrein slechts twee keer per jaar gemaaid. Door dit beheer krijgt de natuur die bij deze grond hoort een kans.

De parkachtige rustieke begraafplaats met een zeshoekige vorm, herbergt twee stijlen. De romantische stijl, het oudste gedeelte, dateert uit de 19de eeuw en is ruim opgezet. De gebogen paden in dit oudere gedeelte geven schilderachtige doorkijkjes. Het nieuwere deel uit de 20ste eeuw kent een strakkere formele stijl. Deze ontdekkingsstocht loopt overwegend door het deel van het park met 19de eeuws stijl.

Geschiedenis

Door de eeuwen heen gaan volkeren op verschillende wijze met hun dierbare doden om. Rond 3000 voor Christus vinden de overledenen van de eerste Veluwe bewoners hun laatste rustplaats in grafheuvels. Ongeveer 2000 jaar later zet men de restanten van lijkverbranding bij in urnen, waardoor ook op de Veluwe urnenvelden ontstaan. Door de invloeden van het Christendom komt er een voorkeur voor het begraven in de kerk - in de omgeving van een heilige - als laatste rustplaats.

Vanaf 1829 is iedere grotere gemeente verplicht een begraafplaats buiten de bebouwde kom te gebruiken. Apeldoorn legt het kerkhof tegenover de Grote Kerk aan, op de plaats waar nu Orpheus is gevestigd. Na ongeveer 100 jaar sluit dit kerkhof zijn poorten en is de begraafplaats aan de Soerenseweg al in gebruik.

Op deze honderdjarige begraafplaats aan de Soerenseweg rust - letterlijk en figuurlijk - een deel van de Apeldoornse cultuurgeschiedenis. Dit geldt voor zowel de aanleg van het park, de stijlen van de graven en grafstenen, als de personen die er begraven zijn.

IVN Apeldoorn

IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, is een vereniging van vrijwilligers die mensen betreft bij hun (groene) leefomgeving, natuur, milieu en landschap.

IVN Apeldoorn organiseert activiteiten als fietstochten, wandelingen, cursussen en landschapsonderhoud voor jong en oud. Voor mensen die zelfstandig op pad willen in de natuur, zijn er wandel- en fietsrouteboekjes verkrijgbaar via de IVN-promotiestand, boekhandels en VVV.

IVN Apeldoorn organiseert voor kinderen van 6 tot en met 12 jaar minstens vier keer per jaar een jeugdactiviteit, waarbij tegelijkertijd voor de (groot)ouders een excursie mogelijk is. Meer informatie en foto's op www.ivn-apeldoorn.nl

Natuur ontdekken is een boekje met negen wandelroutes rondom Apeldoorn. Deze gids is een uitgave van IVN en BDU-uitgevers.

Ommetjes

Ommetjes zijn korte routes die je uitnodigen in je eigen woon- of werkomgeving op pad te gaan. Er zijn tal van ommetjes in en rond Apeldoorn beschikbaar, ook speciaal voor kinderen en hun (groot)ouders. Download de ommetjes gratis via de website ommetjes.ivn-apeldoorn.nl

Lid of donateur worden van IVN?

Steun het werk van IVN Apeldoorn door lid of donateur te worden. Ontvang voor een minimum jaardonatie van € 12,- vier keer per jaar het afdelingsblad Groenvoer en de maandelijkse digitale Nieuwsbrief. Blijf zo op de hoogte van onze activiteiten in ons werkgebied, de gemeenten Apeldoorn, Voorst en Epe. Meer informatie en aanmelden via lidworden.ivn-apeldoorn.nl

Erfgoedplatform

IVN is deelnemer aan het Erfgoedplatform Apeldoorn en participeert in de Open Monumentendagen. Zie ook www.apeldoorn.nl en www.coda-apeldoorn.nl

Ommetje Begraafplaats Soerenseweg Een oase van rust

Het begin- en eindpunt: de hoofdingang van de Begraafplaats Soerenseweg 69 - 71, Apeldoorn
Openingstijden: van 1 april tot 1 oktober: 08 tot 20 uur,
van 1 oktober tot 1 april: 08 tot 17 uur.

Lengte: ongeveer 1,5 km

Coördinaten: 52.219460, 5.939570

Iedereen doet het op z'n tijd... een ommetje maken. Even een frisse neus halen, alleen of met collega, familieid, of met kinderen. Wandelen in het groen ontspant en het is goed voor lijf en leden. IVN Apeldoorn wijst u graag op kleine en grote natuurweetjes. Wandel dit ommetje en ontdek de natuur op de begraafplaats aan de Soerenseweg.

IVN streeft naar een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap

Ommetje Begraafplaats Soerenseweg

Een oase van rust

Loop vanaf de hoofdingang rechtdoor tot de kring van hoge coniferen met een hek eromheen. Honderdjarige coniferen omringen het graf van burgemeester Van Hasselt, die al op de begraafplaats begraven werd nog voordat die officieel geopend was. Coniferen die zomer en winter voor groene coulissen zorgen, zijn er in tal van gecultiveerde variaties in kleur, vorm en afmeting. De schubben vormen waaierachtige vlakken. Daar waar de bomen in de kring ontbreken, ontstaat een doorkijkje.

Loop bij de coniferenkring linksaf en op de kruising met rechts een meer open gedeelte links. Op de eerstvolgende kruising staat u recht tegenover een meters hoge rododendron. De rododendron is een struikachtige boom die zijn leerachtige bladeren niet tegelijk verliest. De bladeren glimmen aan de bovenzijde, aan de onderzijde zijn ze lichter van kleur. Bij warm en droog weer en bij vorst hangen de bladeren omlaag om de verdamping minimaal te houden. Wanneer in mei de puntige bloemknoppen open springen, ontvouwen zich bloemen in pasteltinten waar hommels graag induiken. Op deze begraafplaats is de rododendron met een keur aan bloemkleuren vertegenwoordigd.

Neem vanaf de rododendron het tweede pad rechts. Dit leidt naar het graf van Siemen Jans Visser, wiens naam op ooghoogte is te lezen. Ga hier linksaf. Waar links de eerste van een rij eenvormige graven verschijnt, staat rechts een metershoge taxus. Deze naaldboom hoort van oorsprong in Nederland thuis; inheems noemt men dat. Jonge loten van de taxus worden wel ingezameld vanwege de medicinale toepassing.

Even verder aan de rechterkant naast deze taxus is een graf (Fam. Sanders) op schilderachtige wijze omlijst door klimop.

Op de splitsing links aanhouden. Aan de linkerkant van het pad staan paardenkastanjes.

Blijf rechtdoor gaan, ook daar waar het pad zich versmalt. In het gedeelte direct na de versmalling van het pad pronken in mei en juni links en rechts tussen de graven o.a. dieppaarse akeleien en geel Jacobskruiskruid omgeven door wuivende grassen.

In deze percelen krijgen bloemen een kans doordat er maximaal twee keer per jaar gemaaid wordt en dat al vijftien

jaar lang. Nog vroeger in het jaar geven blauwe sterachtige bloemen van verwilderde bolgewasjes een extra accent. Daar waar de bocht naar rechts gaat, wordt de groene wand links gevormd door de ook in de winter groenblijvende hulstbomen, getooid met rode bessen.

Neem het eerste pad linksaf, op de hoek is het graf van de familie Rattink. Rechts en links op en naast de graven hebben zich mostapijten gevormd. Grafstenen in de schaduw zijn bij uitstek plaatsen waar mossen zich kunnen vestigen. Kenners hebben hier tal van soorten geïnventariseerd. Deze groene vochtige tapijten zijn een prima kiembodem voor zaden. Door gebrek aan licht op de grond komen de kiemplanten zoals eik, esdoorn en lijsterbes niet tot wasdom.

Ga aan het eind van het pad, bij het graf van de familie Middellink linksaf. Neem vervolgens het eerste pad links. Direct links achter het graf van de familie Jeths, vindt de klimop zijn weg naar het licht via de boomstammen. Dit dichte bladerdek, zowel op de grond als aan de stam, vormt een ideale overwinteringplek voor insecten.

Op het open veld rechts zoeken regelmatig grote groepen eksters in het gras naar larven.

De begraafplaats is een vogelreservaat in de bebouwde kom: merel, roodborst, winterkoning, boomklever, boomkruiper, mezen, spechten en meer soorten.

Het terrein van de begraafplaats vormt als groene long in de wijk een verbindingsweg voor planten en dieren vanuit Berg en Bos naar het centrum en omgekeerd.

Loop door tot het einde van het pad, hier rechtsaf over het paadje tussen twee graven. Direct daarna linksaf. Het lommerrijke park is ook een voedingsbodem voor paddenstoelen. Paddenstoelen verschijnen en verdwijnen hoofdzakelijk in de herfst. Ze komen veelal niet op vaste plaatsen terug, maar verrassen de wandelaar ieder najaar weer door het hele park. Paddenstoelen zijn opruimers in de natuur. Zij vormen een schakel in de kringloop. In het park wordt de bodem weinig verstoord waardoor paddenstoelen hun werk kunnen doen. Er zijn veel soorten te vinden, maar het vraagt speurwerk ze met hun schutkleuren te ontdekken.

Houd op de splitsing links aan. Halverwege dit pad, waar links de witte grafsteen van de familie Kingma is, rechtsaf. Ga vóór de waterkraan, bij het familiegraf Niemeijer, linksaf. De gebogen rondweg is typerend voor

de aanleg in de romantische stijl. Het pad wordt omzoomd door een grote verscheidenheid aan naald- en loofbomen.

Hier kan de sierlijke roodbruine eekhoorn je pad kruisen. Het is ook mogelijk een slordige hoop veren, een beetje achteraf in de berm aan te treffen. Indien de punten nog aan de verenschacht zitten, duidt dit op de eetactiviteiten van een havik of sperwer, die de vogel geslagen heeft. Zijn de uiteinden van de veren afgebeten dan kan er een vos op strooptocht geweest zijn.

Volg de rondweg tot het open gedeelte met veel rododendrons. Links is de urnentuin. Bij de ingang van de urnentuin staat onze 'kerstboom' die we onterecht in december toezingen en betitelen als 'dennenboom'. Deze boom met zijn korte, stekelige naalden rondom de tak is een fijnspaar; ook weer groenblijvend in de winter.

Alle bomen in dit 'monumentale park' hebben sierwaarde, vormen een rustgevende oase voor de laatste rustplaats van mensen. Vooral de coniferen, die 's winters hun groene naalden houden, zijn rijkelijk vertegenwoordigd. Ze bieden een sfeervol groen decor ook in kille tijden.

Ga vanaf hier rechtdoor en houd de eerste bomengroep omgeven door een hek aan de rechterhand. Bij de tweede hoge bomengroep met hek en het burgemeestersgraf is het einde van de wandeling. Links is de uitgang met de monumentale gebouwen uit 1896.

